

XX. YÜZYIL DİVAN ŞAİRİ YOZGATLI HÜZNİ

Yrd.Doç.Dr. Mustafa GÜNEŞ*

ÖZET

Her millet, büyüklüğü ve ihtiyacı nispetinde büyük sanatkarlar, şairler, mütefekkirler, edipler ve yazarlar yetiştirir. Bunlar da hissiyatlarını şiir ve nesir gibi edebi şekillerle ebedileştirerek toplumun yararına sunarlar. Bizler bu şairlerin eserlerine sahip çıkıp, onları anlamaya çalışırsak, şüphesiz edebiyatımız gelişip daha güzel bir noktaya gelecektir.

Biz, bu makalemizde, edebiyat çevrelerinde pek fazla tanınmayan, çağımız Divan şairlerinden Hüznî Baba'yı tanıtmak istiyoruz.

Hayatı:

Hüznî Baba, Yazgat'ın Aşağı Nohutlu Mahal leşi'nde 1879 yılında dünyaya geldi. Babası, Keşşâf-zâde olarak tanınan Mehmed Derviş Efendi'dir. Babası gibi Keşşâf-zâde lakabıyla da anılan Hüznî'nin asıl adı Mehmed Bahâeddin'dir.¹ Hüznî, I. Divânı'ndaki bir dörtlükte, kendi doğum tarihine şu şekilde tarih düşürür:

Kişver-i îmânım tâtar-ı sevda
'AkJ ü fikrim ile eyledi yağma
Yaşam elli dedi tarih tâm şehâ
Hizbî-ves buldum gel şifâ-yı aşkın

Ebced hesabına göre dörtlüğün son mısra'ından, Rûmî 1345 tarihi çıkmaktadır. Şair, yukarıdaki dörtlüğü yazdığı zaman elli yaşında olduğuna göre Rûmî 1295 (1879-1880) tarihinde doğduğunu bizzat kendisinden öğrenmiş oluyoruz. Şairin kendi doğum tarihine açık olarak işaret etmesi, doğum yılı ile ilgili çeşitli tereddütleri ortadan kaldırmaktadır.

Mahmut İstman da, Yozgatlı Hizbî (Hüznî) I adlı makalesinde, Hüznî'nin doğum yılı olarak aynı yılı vermektedir.

Şairin oğlu Fahrettin Öncül ve Müjgan Cunbur da, şairin doğum tarihini 1879 olarak belirtmektedirler.

Halk arasında Hüznî Baba adıyla bilinen şairimiz, dört yaşında iken babasını kaybettikten sonra akrabalarının yanına

¹ Müjgan CUNBUR, *Başakların Sesi*, Ankara, 1968, s.257

² M. Öcal OĞUZ, *Yozgatlı Hüznî*, Ankara, 1988, s.1

³ Mahmut İSİTMAN, *Yozgatlı Hizbî (Hüznî)*, T.F.A. 8, 178 (Mayıs 1964), s.3401

yerleşir. İlk öğrenimini ibtidâî'de, orta öğrenimini idâdîde başarı ile tamamladıktan sonra, Sağır Mustafa Ağa Medresesi'nde öğrenimine devam eder. Çeşitli imkansızlıklar sebebiyle medresenin dördüncü sınıfından ayrılır. Son derece zeki ve kabiliyetli birisi olduğu için Yozgat Mahkeme-i Şer'iyye'sinde zabıt kâtipliğine getirilir.⁴

1319 (1903-1904)'da Yozgat Mahkeme-i Şer'iyye'sinde zabıt kâtibî olan Hüznî, -aradan uzun süre geçmeden askerliğini yapmak üzere Edirne'ye gider.⁵

Hüznî, 1322 (1906-1907) de askerlik görevi sebebiyle Haymana'ya gelir. 1331 (1915-1916) yılında Tokat'ın Zile ilçesine gönderilen şair, burada yaklaşık iki buçuk yıl tabur imamlığı yapar. Zile'de tabur imamlığı görevini yaparken 1918'de tekrar Edirne'ye gönderilir. Bir süre sonra Karaağaç'ta hastalanıp İstanbul'a gelir. Şair, Haydarpaşa Hastanesi'ndeki tedavisinin tamamlanmasından sonra hava değişimi için memleketi Yozgat'a gönderilir ve askerlik görevini tamamlamış olur.

Müjgan Cunbur da, şairin sırasıyla Haymana, Zile ve Edirne'de bulunduğunu belirtir.⁷ Fahrettin Öncül, babasının Karaağaç İskelesi'nde düşman kuvvetleriyle çarpıştığını ve yaralı vaziyette Haydarpaşa Hastanesi'ne getirildiğini ifade etmektedir.

Şair memleketi Yozgat'a döndükten sonra kendisini tamamen ilmi çalışmalara vererek Yozgat civarında ve değişik yerlerde fahri imamlık, vaizlik ve Kur'an öğreticiliği yapar. Her gittiği yerde çok sevilmiş ve kendisine çok yakın dostlar edinmiştir. Mesela, II. Divânı'nda yer alan beş beyitlik bir gazelini Zileli sadık dostu Bayramoğlu Hacı Halil Efendi'nin ölümü üzerine yazarak Zile'ye gönderdiğini söyler.⁸ Yine Polath'da bulunduğu yıllarda, Müftü Bahri Efendi ile çok candan dostlukları olduğu bilinmektedir. Müftü Bahri Efendi'nin teşvikiyle Beypazarlı Hakkı

⁴ Ferid DİKMEN, *Yozgatlı Hüznî*, *Kopuz Mecmuası-4* (15 Temmuz 1939), s.153

⁵ OĞUZ, *Yozgatlı Hüznî*, s.11

⁶ OĞUZ, a.g.e., s.1 1-12

⁷ CUNBUR, *Başakların Sesi*, s.257

⁸ *Yozgatlı Hüznî Divânı II*, Haz. Mustafa Güneş, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.12-13

Efendi tarafından yaptırılan camii tarih-i müveşşak² düşürdüğü dikkate alındığında bu yıllarda Polatlı'da bulunmuş olabileceği ihtimal dahilindedir.

Hüznî Baba, hayatında üç defa evlenmiş ve bu üç hanımdan iki oğlu ve bir kızı dünyaya gelmiştir. Türk Ansiklopedisi'nin Hüznî maddesinde, şairin iki defa evlendiği kaydediliyorsa da bu bilgi yanlıştır. Başta oğlu Fahrettin Öncül olmak üzere onu yakından tanıyanlar, üç evlilik yaptığını belirtiyorlar.

Fahrettin Öncül, babası ile ilgili olarak bize şunları söyledi: "Tokat, Zile, Samsun, Havza yörelerinden değişik zamanlarda çeşitli gruplar babamı ziyaret ederek, kendilerini irşat etmek üzere sık sık memleketlerine davet ederlerdi. Babam bunların davetlerine icabet eder, özellikle yaz mevsimlerinde vaktinin büyük bir kısmını (8-9 ay) dışarda geçirirdi. Buralarda hayranları çoktu. Kışın Yozgat'a gelerek Ali Efendi Camii'nin fahri imamlığını yapardı. Evimiz, caminin alt duvarında çayın kenarında, iki odalı küçük bir evdi. Yozgat zenginleri, bu evi değiştirelim diye babama ısrarda bulunurlar; fakat babam bir türlü kabul etmezdi. Nihayet Yozgat zenginlerinden Pabuccu Kadir Bey'le ve Abbas Efendi'nin ısrar ve yardımlarıyla yeni bir ev alınarak, babama zorla kabul ettirildi. Bu yeni evimiz, daha geniş ve güzeldi. Kitaplarımız çok olduğu için daha evvelki evimiz kitaplarımızı bile zor alıyordu."

Hüznî'nin ilk hanımının adı Atiye'dir. Bu hanımından olan Abdullah, 1982'de Ankara'da vefat etmiştir. Şair, II. Divanı'nın sonunda bulunan vasiyetnamesinde büyük oğlu Abdullah Öncül'e seslenerek isteklerini şu şekilde dile getirir:

İki şey diyeyim anı sana
Atma kulak arkasına mutlaka

Ola bunca emekler çektiğim
Eserimdir bunca gözyaşları döktüğüm

Matbaaya verme zinhar eserim
Bilmez anlar kıymetimi püserim

Kenz-i mahfi sana çoktur yadigâr
Seni iğnâ eder elbet âhir kâr '

Görüldüğü gibi şair, eserlerinin çok kıymetli olduğunu ve onların şimdilik basılmamasını söyler. Yine, vasiyetnamesinin devamında çok sayıda kitabının olduğunu ve bunlardan hakkıyla yararlanılması gerektiğini ifade eder.

Hüznî, ikinci evliliğini Zeynep Hanım'la, son evliliğini de Refika Hanım'la yapmıştır. Bize babası Hüznî hakkında bilgiler veren Fahrettin Öncül, Hüznî'nin küçük oğlu olup Refika Hanım'dan doğmuştur.

1936 yılında Yozgat'ta ölen Hüznî, vasiyeti gereği, Yozgat Çamlık Mevki'nin alt tarafında bulunan Halit Efendi Bağ'ının üst kısmına defnedilmiştir.

Edebî Kişiliği:

XIX. yüzyılın son çeyreği ile XX. yüzyılın ilk yarısında yaşayan Hüznî Baba, üç ayrı eser telif ederek edebiyatımıza küçümsenmeyecek bir hizmet yapmıştır. Edebiyat ve kültür hayatımızda büyük hizmetleri bulunan bir çok şair ve düşünür gibi Hüznî de tam olarak tanınmamıştır. Divanlarının yeni harflere çevrilerek tahlillerinin yapılması onun daha iyi tanınmasına vesile olacaktır."

Arapça, Farsça ve Türkçe'yi iyi bilen Hüznî, bu üç dilin sentezinden oluşan Osmanlı Türkçe'sini şiirlerinde başarılı bir şekilde kullanır. Şairliğinin yanı sıra diğer ilimlerde de derin bilgi sahibi olduğu bilinmektedir. Hüznî, bütün Türk Edebiyatı'nı dil, şekil ve muhteva açısından çok iyi bilen bir şairimizdir. Divân ve halk edebiyatı nazım şekilleri ve aruzla yazdığı başarılı şiirlerin yanı sıra, heceyle yazdığı şiirleri de mevcuttur. Bazı şiirleri hem hece hem de aruz veznine uygunluk gösterir. Şiirlerini, Bakî,

Fuzûlî, Nedim, Âsim, Esad, Osman Nevres, Süleyman Çelebi, Yunus Emre, Eşrefoğlu Rûmî, Tokatlı Nuri gibi Divan ve halk şairlerinin tesiri altında kalmıştır.

Hüznî, şiirlerinde uzun zaman Hüznî mahlasını kullanır. II. Meşrutiyet'ten sonra şair arkadaşlarının ve dostlarının mahlasında bir değişiklik yapmasını istemeleri üzerine, "Benim mahlas değiştirmem bir nokta meselesidir. Nun'un noktasını alta koyarsam olur biter"der. Bundan sonra Hizbî mahlasını da kullanarak, bu mahlasla tanınmıştır. Çevresinde de Kalfa, Kurt İmam, Kurboğanın İmam lakaplarıyla anılmıştır.

Şair;

Gâhî Hüznî gâhî Hizbî bir acep divâneiyem

Gâhî neşrettim gazeller bin suhen-gûlarla ben¹³

diyerek, bu mahlas meselesine açıklık getirmiştir.

II. Divanı 'nda bulunan vasiyetnamesinin son beyitinde de Hizbî mahlasını şu şekilde kullanır:

Hizbî cevher etti ihsan müste'ân

Kendisin târih hemân kıldı ayan¹⁴

Hüznî Baba, yaratılışın amacını, kâmil insanın özelliklerini; mal, mülk, makam, alâyiş ve şöhret sevdalı insanların akıbetini ibretli şekilde şöyle dile getirir:

¹³ ISITMAN, *Yozgatlı Hizbî (Hüznî)*, Türk Folklor Araştırmaları 8, 178, s.3401.

¹⁴ GÜNEŞ, *Yozgatlı Hüznî Divanı (II)*, s.256

¹⁵ a.a.c., s.379.

Ey dil acaba dehr-i deniden ne kazandın

Beyhude yere âteş-i gayret ile yandın

O! hâdim-i Hak bātula asla nazar etme

O! çâşni-i pür-zehr-i müzahrâftan usandın

Hallâkı koyup halkına gel etme tekâpû

Âh nefse uyup ömrile âmâle dayandın¹⁵

Tasavvufî edebiyatımızı da iyice özümleyen Hüznî Baba, şiirlerini ilâhî bir neşe içinde yazmıştır. Bunlar genellikle lirik ve kalenderâne şiirlerdir. II. Divan'da, tasavvufî unsurlar önemli bir yer tutar. Şair, bu Divan'da, zikir, sır, kalp, tecelli, sıdk, ihlas, rıza, ilm, nur, Hak gibi tasavvufî terimlerini sık sık kullanır.

Profesör Fahir İz, tasavvufun tarifini; "Beşeri ve evrensel bir akım ve eğilim olan mistisizmin İslâm'daki biçimine verilen ad"¹⁶ şeklinde yapar. Fahir İz'e göre sofilik bir düşünce sistemi değil, bir duyuş şekli olarak mizaçla ilgilidir. Bunun için tasavvuf terimlerini kullanan her şairin mutasavvıf olması gerekmez. Hüznî'nin şiirlerinde tasavvuf terimlerini ve düşüncesi önemli yer tutmasına rağmen, onun bizzat tasavvufa girerek sufilik kuralları çerçevesinde bir hayat yaşadığını söyleyemeyiz. Bu hususta eserlerinde ve hatıralarında ipucu göremeyiz. Yalnız bazı tasavvufî ekollere olan sevgi ve hayranlığını, bazı şiirlerinde ifade eder.

¹⁶ GÜNEŞ, *Yozgatlı Hüznî Divanı (II)*, s.349

¹⁷ Fahir İZ, *Türk Edebiyatı'nda Nazım*, İstanbul 1967, s.38

Şairin, yukarıda belirttiğimiz tasavvuf terimlerini sık sık kullanarak, şiirlerinde tasavvufî düşünceye ağırlık vermesi, klasik şiir geleneğimizin bir devamı ve mizacının gereği olarak değerlendirilebilir.

Hüznî'nin hemen hemen bütün şiirlerinde, "aşk" hakim bir unsur olarak karşımıza çıkar. Hüznî'nin aşkı; beşeri ve maddî aşktan çok, ilâhî ve evrensel bir aşktır. Şairimiz, bu aşkın üstünlüğünü çeşitli beyitlerinde açık bir şekilde ifade eder. Bu noktada O, Yunus, Eşrefoğlu Rûmî, Fuzûlî ve diğer halk 'aşklarının yolundadır.

Mazhâr-ı 'aşk-ı resûl-i Kibriya derler bize

Vâkıf-ı sır-ı Aliyyü'l-Murtazâ derler bize

Biz muhibb-i hanedanız cân u dilden zâhidâ

Sâlik-i râh-ı hakikat bî-riyâ derler bize'¹⁷

diyerek kendi aşkıyla ilgili bilgi verir.

Yâ Rab belâ-yı 'aşk ile kıl âşinâ beni

Bir dem balâ-yı 'aşktan etme cûda beni

diyen Fuzûlî gibi, o da âşıkları yeren, küçük gören vaizlere seslenerek aşkın kutsallığını ve aşk ateşinden kurtulmanın imkansız olduğunu şöyle dile getirir:

Esrâr-ı Huda her kula bu 'aşk nasf olmaz

Tâ arşa sûtün olmada kavgâ-yı muhabbet

¹⁷ GÜNEŞ, Yozgatlı. Hüznî Divânı (II), s.271

Vaiz bizi sen kürsüde zemmeyledin amma

Mazur tutula elde mi ifâ-yı muhabbet

Tarif ile 'aşk künhüne vâkıf olunmaz

Hüznî sığamaz deftere imlâ-yı muhabbet'¹⁸

Bu beyitlerde görüldüğü gibi Hüznî, sevgi ve muhabbet noktasında Fuzûlî ile aynı şeyleri düşünmüştür. Klasik şiirimizde divanlarda, mesnevilerde ve cönklerde asırlar boyunca aşk, hallaç pamuğu gibi atılmış, lif lif yeniden dokunmuştur. Hüznî ve muakkibi olduğu diğer şairler, tek beyite sığdıramadıkları aşkı tanımlamak için âşk ve aşk redifli çeşitli manzumeler yazmışlardır.

Hüznî Baba, şiirlerinde klasik Edebiyat'taki çeşitli teşbih ve mazmunları sık sık kullanır. Bu noktada onun divan şairliğine özenerek üstadlarının yolunda yürümeye çalıştığı görülür.

Divan Edebiyatındaki her beyit aşağı yukarı her bir sanat ve espirinin üzerine bina edilmiştir.¹⁹ Hüznî bu klasik kültür ve sanatı, gücü nispetinde şiirlerine yansıtmaya çalışarak, güzel beyitler söylemiştir. Bununla beraber bazı beyitleri doldurma olup, sanat açısından da fazlaca bir değer taşımaz. 11. Divandaki şiirlerinde, his ve hayal aleminin oldukça zengin olduğu görülür. Hüznî, Divan şiirindeki kalıplaşmış sevgili tipini, göz, saç, kaş, yanak, ağız, boy, dudak, kirpik gibi özellikleriyle diğer klasik tarzda yazan şairler gibi verir:

Gören ol turra-ı gîsûnuza 'anber dediler

Tutulan 'ukdesin sihr ile ejder dediler

¹⁸ a.g.e., s.147

¹⁹ Prof.Dr. A. Nihat TARLAN, Edebiyat Meseleleri, İst., s.41

Şeh-i Hüsrev mujesi dîdesi âhûsu Çin'in

Batıyor sînemize kaşları hançer dediler

Bu Nerfîmân-ı zaman âlemi vîrân edecek

Âmân ol nîm bakışı cûnbüş-i Haydar dediler

Sim-i gerden ile haller bu ne tavûsi revîş

Lebi bal gamzesi tir kameti ar'ar dediler²⁰

Ayrıca şâirin, çeşitli dîni eserlerde geçen kıssaları ve divân şairlerinde fazlasıyla görülen efsanevi unsurları, ifadeyi güçlendirmek, mısralara canlılık kazandırma veya çeşitli edebi sanatları zemin hazırlamak amacıyla kullanıldığını görürüz:

Bezemiş sîm ü zer ile nazar et sun'-ı Lâhûti

Unutturdu fîsûnlukta gözû Hârûtlâ Mârut'u²¹

Beyitte Bakara sûresinin 102. ayetine telmih edilerek, sevgili, bu ayette geçen Hârut ve Mârut isimli iki meleğe benzetilmiştir.

²⁰ GÜNEŞ, Yozgatlı Hüzni Divanı (II), s. 172
a.g.c., s.336

²¹ Balıkesirli Hasan Basri Çantay, Kur'an-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm, İstanbul 1962, C.II, s.33

Şairin gazelleri, diğer manzumelerine göre daha sade, sanat açısından da daha başarılıdır. Terkib-i bentlerinde, Arapça ve Farsça kelimeler, diğer şiirlerine oranla daha fazla kullanılmıştır. Gazellerdeki sadelik, yerini yer yer ağdalı bir üslûba terk eder. Buna rağmen şairin dili, anlaşılacak ölçüde ağdalı ve çetrefilli değildir. Musammat gazellerinde, sevimli, candan ifadeleriyle okuyucuyu tesir altında bırakarak düşünmeye sevkeder. Hüzni'nin şiirlerinde göze çarpan önemli özelliklerden biri de, insanları hoşgörü ve sevgiye çağırarak kin ve haset gibi duygulardan uzaklaştırmak istemesidir. O, herkesten çok, kendi nefisini kusurlu ve günahkar kabul eder ve şiirlerinde bizzat kendi nefisini kötülererek kendi kendine nasihatlerde bulunur. Bu noktada, Hüzni'nin şiirlerinden toplumumuzun alacağı pek çok ders vardır.

Tasavvufî halk edebiyatımızın ilk temsilcisi olarak kabul edilen Yunus Emre ile Hüzni Baba arasında önemli benzerlikler bulunmaktadır. Hüzni, Yunus gibi makam, mülk ve şöhretten nefret etmiş, gezgin bir garip olarak hayatını geçirerek, âhiretteki gerçek mutluluğa ulaşmağa çalışmıştır. Şairimizin Yunus Emre'den etkilenerek onun ilahilerine benzer ilahiler yazdığını görürüz.

Yunus Emre:

"Biz dünyâdan gider olduk
Kalanlara selâm olsun
Bizim için hayır duâ
Kılanlara selâm olsun

Azrail alur cânumuz
Kurun tamarda kanumuz
Yayıcağız kefenümüz
Soranlara selâm olsun"

derken, Hüzni de yedi yüzyıl sonra aynı temayı benzer söyleyişlerle şöyle dile getirir:

Beka mülke gider oldum
Yârenlere selâm olsun
Dünyâyı terk eder oldum
Kalanlara selâm olsun

Eynime çekip bezimi
Aşağı çöküp dizimi
Çöküp yumup hem gözümü
Yumanlara selâm olsun²

Görüldüğü gibi iki ilahi hemen hemen birbirinin aynıdır. Hüznî'nin XV. Yüzyıl tekke şairi Süleyman Çelebi'nin merhaba redifli bölümüne çok benzeyen "merhaba" redifli bir şiiri de bulunmaktadır. Hüznî, bu şiirinde Peygamberimiz Hz. Muhammed'in büyüklüğünü ve erdemlerini anlatır. Şairin bu gazelinden birkaç örnek beyit görelim:

Merhaba ey ruhları hamrâ Efendim merhaba

Merhaba ey dîdesi şehlä efendim merhaba

Eyledin teşrifle ihya mürde cismim çok şükür

Merhaba ey kaşları tuğra Efendim merhaba²³

XIX. yüzyıl şairlerimizden Tokatlı Nuri'nin halk edebiyatı nazım türlerinden vezn-i aharla yazdığı şiirleriyle, Hüznî'nin şiirleri arasında önemli sayılabilecek benzerlikler bulunuyor. Bu benzerliği, her iki şairden aldığımız örnekler üzerinde görelim:

Duralı DOĞAN, Yozgat Şair ve Yazarları, Ankara, 1998, s.197
"Merhaba" şiirinin UJT.I reviziyon numarası 177

Ey vasl-ı cennet kıl cana minnet vâ serv-i kamet cân içre cansın

Kıl cana minnet vâ serv-i kamet cân içre cansın nev-res fidansın

Vây serv-i kamet cân içre cansın nev-res fidansın şûh-ı cihansın

Cân içre cansın nev-res fidansın şûh-ı cihansın gözden nihânsın²

Tokatlı Nuri

Ey şâh-ı hubân cân içre cansın

Vây cân-ı cânân rûh-ı revârsın

Ey şâh-ı hubân vâ cân-ı cânân

Cân sana kurbân olur peykânsın

Hüznî

Bundan başka, şairimizin Halk şiiri nazım şekli vezn-i aharla yazdığı üç murabbâı vardır.²⁴

^ Hüznî, XIX. yüzyıl şairlerimizden Şeyhü'l-İslam Çelebi-zâde Âsim Efendi, Muhammed Esâd Efendi ve Nevres efendi gibi şairlerin gazellerini tahmis ederek, şiir vadisindeki gücünü ispatlamak istemiştir. Şüphesiz şair, bunları seviyor ve okuyordu. Onun hususan Nevres Efendi'yi çok beğendiği ve onun tesiri altında şiirler yazdığı bilinmektedir. Gazellerinde, Nevres Efendi gibi Divan Edebiyatı'nın basma kalıp mazmunlarını aynen kullanır. Nevres Efendi'nin Kerbela tasvirlerini anlatan hissi mersiyelerinin,

²⁴ Cem DİLCİN, Türk Şiir Bilgisi, Ankara, 1983, s.363.

²⁵ GÜNEŞ, Yozgatlı Hüznî Divânı (II), s.389

²⁶ a.g.e., s.124-125-133

1. Hüzni Divanı I:

Toplam 235 sayfa olan bu Divan'da toplam 230 şiiri vardır. Bunların 382'si aruz, diğerleri hece vezniyle yazılmıştır. Arap harfleriyle yazılan bu divân mürettep değildir. Bu divânla ilgili ilk akademik çalışmayı Doç.Dr. M. Öcal Oğuz yapmıştır.

2. Hüzni Divanı II:

153 sayfadır. Bu divanda toplam 210 şiiri bulunmaktadır. I. Divan gibi bu da Arap harfleriyle yazılmıştır. Divandaki şiirlerin çoğu aruz vezniyle ve Klasik Edebiyat nazım şekilleriyle (Gazel, Müstezad, Murabba, Muhammes, Müseddes, Terkib-i Bend, Mesnevi) yazılmıştır. Tarafımızdan yeni harflere aktarılan II. Divan'ın dili, I. Divan'a göre daha ağırdır. Arapça ve Farsça kelimeler, I. Divan'a göre daha fazla kullanılmıştır. Bu durum terki-i bendlerde daha açık olarak kendini gösterir. Divânın sonunda, mesnevi nazım şekliyle kaleme alınan dört şiir (vasiyetname, nasihatnâme, ma'siyetnâme, münâcaat) önemlidir. Ayrıca divânın eski harfli metninin son bölümünde "Diğer Şiirler" başlığı altında üç şiir bulunmaktadır. Bu divânla ilgili olarak ilk akademik çalışma tarafımızdan yapılarak Yozgat Belediye Başkanlığı'nın desteği ile yayımlanmıştır.⁴

3. Şiir Defteri:

Şairin, koşma tarzında yazmış olduğu şiirlerinden oluşan bu eser, 96 sayfadır. 1930 yılında Yozgat Halk Evi tarafından yeni harflerle basılma girişimlerinde bulunulmasına rağmen hâlâ basılamamıştır.

Hüzni Baba, divanlarını ve şiir defterlerini "Rik'a" dediğimiz eski bir yazı çeşidiyle yazmıştır. Rik'a günlük hayatta kullanılan ve Türklere has bir el yazısı çeşididir. Şairimiz, bu yazıyı çok güzel bir şekilde yazarak aynı zamanda iyi bir hattat olduğunu da göstermiştir.

⁴ M. Güneş, Yozgatlı Hüzni Divanı II (İnceleme Metin), Adana, 1988, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Prof.Dr. Mine Mengi danışmanlığında yapılan Yüksek Lisans Tezi, Yozgatlı Hüzni Divanı II, Ankara, 2000

BİBLİYOGRAFYA

1. CUNBUR Müjgan, Başakların Sesi, Ankara, 1968
2. ÇANTAY Balıkesirli Hasan, Kur'an-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm, C.I, İstanbul, 1962
3. DİKMEN Ferit, Yozgatlı Hüzni, Kopuz Mecmuası-4, 15 Temmuz 1939
4. DİLCİN Cem, Türk Şiir Bilgisi, Ankara, 1968
5. DOĞAN Durali, Yozgat Şâir ve Yazarları, Ankara, 1988
6. GÜNEŞ Mustafa, Yozgatlı Hüzni Divanı (II), (İnceleme Metin), Ankara, 2000
7. İSİTMAN Mahmut, Yozgatlı Hizbî (Hüzni) I-II, Türk Folklor Araştırmaları 8, 178, Mayıs, 1964
8. İZ Fahir, Türk Edebiyatında Nazım, İstanbul, 1966-1967
9. OĞUZ M.Öcal, Yozgatlı Hüzni Hayatı ve Eserleri, Ankara, 1988
10. TARLAN Ali Nihat, Edebiyat Meseleleri, İstanbul, 1980
11. TATÇI Mustafa, Yunus Emre Divanı, C.II, Ankara, 1990.